

JÓZEF WIŚNIEWSKI

ur. 1933; Świętochłowice

Miejsce i czas wydarzeń	Świętochłowice; dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	projekt Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów; dwudziestolecie międzywojenne; Świętochłowice; Górny Śląsk; życie codzienne; granica polsko-niemiecka na Górnym Śląsku; szmugiel na granicy polsko-niemieckiej; dom rodzinny; przemyt

Życie na pograniczu

Mój dom rodzinny znajdował się dwa i pół kilometra od granicy, przed rokiem 1939. Były na przykład takie historie, że przy familokach były tak zwane komórki, chlewiki. A przy chlewikach były ubikacje, nazwijmy to. Więc granica przebiegała na przykład w Orzegowie w ten sposób, że jak ktoś chciał iść do swojej komórki po węgiel czy nakarmić króliki, które tam trzymał, czy gołębie, to szedł, można powiedzieć, do Niemiec. Albo mieszkał u Niemców, a swój dobytek, inwentarz żywy miał za granicą. Taka śmiesznośćka.

Wszyscy na pograniczu mieli przepustki. Świętochłowice usytuowane są między Katowicami, Chorzowem, obecną Rudą Śląską a Bytomiem. Z Świętochłowic do Bytomia w linii prostej jest sześć kilometrów. Tuż przed Bytomiem, w dzielnicy Szombierki, był dom stojący zresztą do dzisiaj, Urząd Celny. Ale to była tylko formalność. Każdy miał przepustkę i mógł przekraczać granicę w terenie tak zwanym przygranicznym. Z Polski do Niemiec jechało się tramwajem. Od czasu do czasu służby graniczne sprawdzały te przepustki. To coś w rodzaju takiego mini paszportu przygranicznego. Ruch odbywał się w obydwie strony bez ograniczeń. Tak to wyglądało.

[Funkcjonował] szmugiel czyli kontrabanda, czyli przemyt przygraniczny. Niemcy u nas kupowali wędliny, mięso, bo było tańsze. A tam kupowało się różne inne rzeczy jak zapalniczki, których w Polsce nie wolno było używać, bo był tak zwany monopol zapalczany. Inne rzeczy. Grzebienie, piłeczki, tego typu rzeczy, jak pamiętam z dzieciństwa. No i maggi dla przykładu. Dzisiejsza przyprawa maggi, która w Polsce nie była w handlu dostępna, a po niemieckiej stronie kosztowała grosze.

Data i miejsce nagrania	2015-03-12, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Tomasz Czajkowski
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"